

LXXI. Nyugdíjbiztosítási Alap

Varga Mihály
pénzügyminiszter



Budapest, 2022. június „14”

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, a Nyugdíjbiztosítási Alap 2023. évi költségvetését meghatározó legfontosabb tényezők

A LXXI. fejezet Nyugdíjbiztosítási Alap (a továbbiakban: Ny. Alap) 2023. évi költségvetése alkalmas arra, hogy biztosítsa a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer alapvető célkitűzéseit: a nyugellátások értékállóságának, valamint a nyugdíjrendszer stabilitásának, fenntarthatóságának megőrzését.

Az egyes bevételi és kiadási előirányzatok összhangban vannak a 2023. évi költségvetés elkészítésekor alkalmazott makrogazdasági paraméterekkel, valamint a költségvetési törvény elkészítéséhez kiadott Tájékoztatóban foglaltakkal.

Az Ny. Alap költségvetése a hatályos jogszabályokban meghatározottak szerint mutatja be a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer bevételeit és kiadásait. A bevételi oldal a nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló – szociális hozzájárulási adóból, járulékokból, költségvetési hozzájárulásból és egyéb forrásokból származó – bevételeket tartalmazza. A kiadási oldalt a nyugellátási és a nyugdíjbiztosításhoz kapcsolódó egyéb kiadások képezik.

A bevételi oldal alakulását alapvetően a bruttó bér- és keresettömeg 2023. évre tervezett 10,5%-os mértékű emelkedése határozza meg. A bevételek döntő részét, együttesen 82,9%-át a szociális hozzájárulási adó befizetések, illetve a biztosítottak által fizetett társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része teszi ki. A szociális hozzájárulási adó mértékét a 2018. évi, a szociális hozzájárulási adóról szóló LII. törvény tartalmazza, amelyet a – 2021. december 17-én kihirdetett – 2021. évi CXXXI. törvény 7. §-a 2022. január 1-től 13%-ra csökkentett, a szakképzési hozzájárulás beolvasztásával egybekötve.

A törvényjavaslat alapján a foglalkoztató 2023-ban változatlanul 13%-os szociális hozzájárulási adót fizet. Az adó társadalombiztosítási alapok közötti megosztási aránya (71,63%) sem módosul.

A biztosított által fizetett, 2020. július 1-jétől bevezetett egykulcsos társadalombiztosítási járulékból 54,0% illeti meg az Ny. Alapot, amely megegyezik a korábbi (10%-os) nyugdíjjáruléknak az Ny. Alapot megillető százalékos arányával. A járulékfizetésre vonatkozó különös szabályok alapján fizetendő nyugdíjjárulék – változatlanul – 10%. A járulékfizetésnek továbbra sincs felső határa. Bármely keresőtevékenységet végző saját jogú nyugdíjas mentesül a társadalombiztosítási járulékfizetés alól, nyugdíjnövelésre pedig nem szerez jogosultságot.

A kiadási oldal főösszegének 99,8%-a a nyugellátási kiadásokra kerül kifizetésre 2023-ban. Az Ny. Alap a korhatárt betöltötték öregségi nyugellátását, korhatár alatti öregségi nyugellátásként kizárólag a nők részére 40 év jogosultsági idő alapján járó ellátást, valamint a hozzátartozói nyugellátásokat és az egyösszegű méltányossági kifizetéseket finanszírozza 2023. évben is.

A nyugellátások 2023. évi előirányzata tartalmazza a januárban végrehajtásra kerülő 5,2%-os nyugdíjemelés fedezetét. A nyugdíjemelés mértéke a törvényi előírásoknak megfelelően megegyezik a fogyasztói árindex tervezett emelkedésével.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 6/A. §-a alapján a 13. havi nyugdíj folyósítására a tárgyév első negyedévében kerül sor.

A nyugellátási kiadások előirányzatán belül céltartalék képzésére kerül sor, a Tny. 101.§ (7) bekezdésében foglaltak szerint, a nyugdíjprémium kiadásainak fedezetére. E kötelezettség akkor áll fenn, ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke a 3,5%-os mértéket meghaladja és az államháztartás tárgyévi egyenlegcélja várhatóan teljesül. A nyugdíjprémium céltartalék előirányzatánál a 2023. évi költségvetés a GDP 4,1%-os növekedésével számol.

Az Ny. Alap benyújtott költségvetése nullszaldós, a tervezett bevételek – kiegészülve a központi költségvetésből tervezett hozzájárulásokkal – biztosítják az előirányzott kiadások fedezetét.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló források és tervezett kiadások

II.1. Az Ny. Alap 2023. évi bevételei

1. Cím: Nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló bevételek

Az Ny. Alap bevételeinek döntő hányadát (terv szinten 82,9%-át) a Nemzeti Adó- és Vámhivatalon (a továbbiakban: NAV) keresztül érkező szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része, valamint a biztosítottak által fizetett társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető nyugdíjjárulék összege képezi. Az adó- és járulékbevételek terve 10,5%-os bruttó keresettömeg növekedéssel számol, figyelembe véve a bázis évi folyamatokat, az esetleges szabályváltozásokat, beleértve a vészhelyzetek gazdasági hatásai miatt szükséges intézkedések kereszthatásait is. A szociális hozzájárulási adó mértéke (13%) az előző évhez képest nem változik, az Ny. Alapot megillető része a törvényjavaslat szerint a bázisévi – 71,63% – szinten marad.

A társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része a korábbi egyéni járulék – 10%-os nyugdíjjárulék – Ny. Alaphoz befolyó százalékos arányával egyezik meg, járulékfizetési kötelezettségnek továbbra sincs felső határa.

Az Ny. Alap költségvetésében az 1. alcím, valamint a 2. alcím tartalmazza e bevételeket a következők szerint.

1. Alcím: Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része

2. Alcím: Társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és nyugdíjjárulék

millió forint	
Megnevezés	2023. évi előirányzat
Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része	1 812 300,0
Társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és nyugdíjjárulék	2 249 700,0

3. Alcím: Egyéb járulékok és hozzájárulások

Az egyéb járulékok és hozzájárulások bevételi előirányzata 50 900,0 millió forint, a bevételi főösszeg 1,0%-a, amely a következő tételeket tartalmazza.

millió forint	
Megnevezés	2023. évi előirányzat
Megállapodás alapján fizetők járulékai	900,0
Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher	50 000,0
Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	50 900,0

A 2019. évi CXXII. törvény 48. §-ában szabályozott, Megállapodás alapján fizetők járulékai tervezett előirányzata 900,0 millió forint. A megállapodás megkötésénél a nyugdíjjárulék-fizetés alapja a megállapodást kötő személy által meghatározott jövedelem, amely legalább a megállapodás megkötése napján érvényes minimálbér összege. Megállapodás esetén a nyugdíjjárulék mértéke 22%.

Az Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher tervezett összege 50 000,0 millió forint. E járulék teljesítése a 2010. évi LXXV. törvény 8. § (2) bekezdése alapján történik, mely szerint e közteher – munkavállalónként, a munkaviszony minden naptári napjára – a mezőgazdasági és turisztikai időmunka esetében 500 forint, az alkalmi munka eseteiben 1000 forint, a filmipari statiszta alkalmi foglalkoztatása esetén pedig 4000 forint összegben terheli a foglalkoztatót. Ebből az adóhatóság 91,8%-ot az Ny. Alapnak utal át a 13. § (2) bekezdés alapján.

5. Alcím: Késedelmi pótlék, bírság

E bevételi jogcím 2023. évi előirányzata 4300,0 millió forint, amely a bevételi főösszeg 0,1%-a. A NAV-nál kezelt késedelmi pótlék, bírság bevételi számlákra befolyt összegből az Ny. Alapot a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 13. számú melléklete alapján számított összeg illeti meg.

6. Alcím: Költségvetési hozzájárulások

2023. évben 778 850,0 millió forint a költségvetési hozzájárulások tervezett összege, amely a bevételi főösszeg 15,9%-a.

millió forint	
Megnevezés	2023. évi előirányzat
Kiadások támogatására tervezett pénzeszköz-átvétel	382 150,0
Tizenharmadik havi nyugdíj visszaépítésének támogatása	371 800,0
Nyugdíjprémium céltartalék támogatása	24 900,0
Költségvetési hozzájárulások	778 850,0

A szociális hozzájárulási adókulcs 2017. évtől történő fokozatos csökkentése következtében az Ny. Alapból kieső bevételeket a központi költségvetés az Ny. Alap egyensúlyának fenntartása érdekében központi költségvetési hozzájárulás formájában kompenzálja.

2023. évben a kiadások támogatására tervezett pénzeszköz-átvétel előirányzata 382 150,0 millió forint.

A kormány a gazdaságvédelmet szolgáló intézkedései között kiemelt figyelmet fordít az idős és a rászoruló emberek anyagi biztonságának védelmére, ezért a XLII. fejezetből nyújtott támogatással biztosítja a kiadási előirányzat összegével egyezően a Nyugdíjbiztosítási Alapból folyósított tizenharmadik havi nyugdíj és a 2023-ban tervezett nyugdíjprémium kifizetések forrását.

A 13. havi nyugdíj támogatásának tervezett összege 371 800,0 millió forint, a nyugdíjprémium céltartalék támogatás előirányzata pedig 24 900,0 millió forint.

7. Alcím: Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek

A 2023. évi előirányzat összege 6489,0 millió forint. A jelzett összeg tartalmazza az Ny. Alapot megillető – a tárgyévet megelőző időszakban kifizetett – visszatérítendő, illetve visszatérülő ellátások, és jogalap nélkül felvett ellátások megtérített összegeit, valamint az Ny. Alapnak járó egyéb bevételeket (magánnyugdíj-pénztárak átutalásai, nyugdíjtranszfer, biztosítási megtérítési bevételek, mulasztási bírság, stb.). A tervezett előirányzat a bevételi főösszeg 0,1%-a.

3. Cím: Vagyongazdálkodás

A járuléktartozás fejében átvett vagyon hasznosításából származó bevételek 2023. évi tervezett előirányzata 14,0 millió forint.

II. 2. Az Ny. Alap 2023. évi kiadásai

2. Cím: Nyugdíjbiztosítási ellátásokhoz kapcsolódó kiadások

1. Alcím: Nyugellátások

Az Ny. Alap 2023. évi nyugdíjkiadási előirányzata tartalmazza a 2023. évi nyugdíjemelésre fordítandó többletkiadáson felül az automatizmusokból eredő többletkiadások és az egyszeri segély fedezetét, a 13. havi nyugdíj kiadásait, továbbá céltartalékot a nyugdíjprémium kifizetésére.

A 2023. évi januári nyugdíjemelés mértékét a hatályos nyugdíjtörvény alapján a fogyasztói árnövekedés tárgyévre tervezett mértéke határozza meg. A költségvetési törvényjavaslat szerint a tárgyévra tervezett fogyasztói árnövekedés 5,2%, így 2023. januárban a nyugellátásokat ennek megfelelően szükséges emelni.

A nyugdíjkiadások 2023. évi összegét a cserélődés hatása is növeli. A korábbi évek magas bérdinamikájának eredményeként az új nyugdíjak átlaga jelentősen meghaladja a korábban megállapított ellátások átlagát, ez további 1,5%-os kiadásemelkedést okoz.

Így összességében 6,7%-kal emelkedik az ellátások átlaga.

A nyugdíjasok átlagos létszáma csekély 0,2%-os növekedést prognosztizáltunk 2023-ban. Ezt elsősorban a korhatár feletti öregségi nyugdíjasok számának kismértékű várható emelkedése okozza, főként a 2022. évi folyamatok áthúzódó hatása következtében.

A 2023. évre tervezett 4,1%-os GDP növekedés alapján céltartalék megállapítása szükséges a nyugdíjprémium kifizetésére. Ennek összege 24 900,0 millió forint.

A 13. havi teljes havi nyugdíj tervezett kiadása 2023-ban 371 800,0 millió forint.

Az Ny. Alap 2023. évi nyugdíjkiadási előirányzata a főbb ellátási csoportoknál következők szerint alakul:

millió forint	
Megnevezés	2023. évi előirányzat
Öregségi nyugdíj	4 036 000,0
Hozzá tartozói nyugellátás	461 600,0
Egyszeri segély	600,0
Nyugdíjprémium céltartalék	24 900,0
13. havi nyugdíj várható kiadásai	371 800,0
Nyugellátások összesen	4 894 900,0

Az öregségi nyugellátások 2023. évi kiadási előirányzata 4 036 000,0 millió forint. Ezen belül a korhatár feletti öregségi nyugdíjának kiadása 3 663 600,0 millió forint, a nők korhatár alatti nyugellátásának kiadása 372 400,0 millió forint.

A hozzátartozói nyugellátások 2023. évi előirányzata 461 600,0 millió forint. Ebből az árvaellátások összege 42 000,0 millió forint, az özvegyi nyugellátásoké pedig 419 600,0 millió forint.

Egyszeri segély jogcímen 600,0 millió forint összeget tartalmaz az előirányzat. Ezen felül az Ny. Alap költségvetésének normaszövege rögzíti, hogy – a nyugellátások előirányzatának megfelelő jogcímein történő elszámolással – méltányossági alapon történő nyugdíj-megállapításra 300,0 millió, méltányossági alapú nyugdíjemelésre pedig 900,0 millió forint használható fel az irányadó jogszabályi rendelkezések szerint.

4. Alcím: Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai

Az egyéb, ellátáshoz kapcsolódó kiadások 7650,0 millió forint előirányzati összege tartalmazza a nyugdíjfolyósítással és a nyugdíjbiztosítással kapcsolatos egyéb tevékenységek kiadásait. Ebből 6250,0 millió forint a postaköltség, az egyéb kiadások összege pedig 1400,0 millió forint. A postaköltség előirányzata és az egyéb kiadások előirányzott összege a 2022. évi várható teljesülés és a tervezett fogyasztói árnövekedés figyelembevételével került meghatározásra.

3. Cím: Vagyongazdálkodás

A vagyongazdálkodás tervezett kiadási előirányzata 2023. évre összesen 3,0 millió forint.

TÁJÉKOZTATÓ
a demográfiai folyamatoknak a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerre gyakorolt
hatásairól

I.) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 22. § (3) bekezdés e.) pontja értelmében a költségvetésről szóló törvényjavaslat benyújtásakor az Országgyűlésnek tájékoztatásul be kell nyújtani a demográfiai folyamatokra és azok hatásaira vonatkozó 50 évre szóló előrejelzést.

Jelen tájékoztatás ezen törvényi kötelezettség teljesítése.

II.) A demográfiai prognózisban *(lásd 1. számú táblázat)* a Központi Statisztikai Hivatal által 2022-ben készített népesedési előrejelzés szerepel.

Budapest, 2022. június „ .”

50 éves demográfiai előrejelzés

	Népesség (ezer fő, év elején)			Nyugdíjkorhatár felettiék aránya a népességhez	Nyugdíjkorhatár felettiék aránya a munkaképes korú népességhez
	Összesen	Ebből:			
		munkaképes korú népesség*	nyugdíjkorhatár felettiék		
2022	9 689	6 289	1 991	20,55%	31,66%
2023	9 659	6 264	1 989	20,60%	31,76%
2024	9 639	6 248	1 992	20,67%	31,89%
2025	9 613	6 231	1 988	20,68%	31,90%
2026	9 585	6 207	1 983	20,69%	31,95%
2027	9 553	6 184	1 972	20,64%	31,88%
2028	9 517	6 167	1 954	20,53%	31,68%
2029	9 478	6 145	1 939	20,46%	31,56%
2030	9 438	6 125	1 925	20,40%	31,44%
2031	9 397	6 102	1 913	20,36%	31,36%
2032	9 356	6 079	1 906	20,37%	31,35%
2033	9 314	6 044	1 909	20,49%	31,58%
2034	9 272	6 002	1 918	20,68%	31,95%
2035	9 231	5 961	1 928	20,88%	32,34%
2036	9 190	5 920	1 938	21,09%	32,75%
2037	9 150	5 881	1 948	21,29%	33,13%
2038	9 111	5 839	1 961	21,52%	33,58%
2039	9 074	5 795	1 976	21,78%	34,10%
2040	9 038	5 728	2 017	22,32%	35,22%
2041	9 003	5 652	2 068	22,97%	36,59%
2042	8 970	5 581	2 115	23,57%	37,89%
2043	8 939	5 516	2 157	24,13%	39,11%
2044	8 910	5 456	2 195	24,63%	40,23%
2045	8 883	5 402	2 229	25,09%	41,27%
2046	8 858	5 355	2 257	25,48%	42,14%
2047	8 835	5 313	2 280	25,81%	42,92%
2048	8 814	5 278	2 299	26,08%	43,55%
2049	8 794	5 249	2 312	26,29%	44,05%
2050	8 777	5 222	2 326	26,50%	44,53%
2051	8 761	5 190	2 345	26,77%	45,19%

	Népesség (ezer fő, év elején)			Nyugdíjkorhatár felettiek aránya a népességhez	Nyugdíjkorhatár felettiek aránya a munkaképes korú népességhez
	Összesen	Ebből:			
		munkaképes korú népesség*	nyugdíjkorhatár feletti		
2052	8 746	5 158	2 366	27,05%	45,86%
2053	8 733	5 127	2 387	27,33%	46,56%
2054	8 721	5 095	2 410	27,63%	47,29%
2055	8 709	5 062	2 434	27,95%	48,09%
2056	8 697	5 025	2 462	28,30%	49,00%
2057	8 686	4 985	2 492	28,70%	50,00%
2058	8 674	4 947	2 520	29,06%	50,95%
2059	8 661	4 912	2 545	29,39%	51,82%
2060	8 647	4 878	2 569	29,71%	52,67%
2061	8 633	4 845	2 590	30,00%	53,46%
2062	8 618	4 818	2 606	30,24%	54,09%
2063	8 603	4 797	2 615	30,40%	54,51%
2064	8 588	4 780	2 622	30,53%	54,86%
2065	8 575	4 764	2 629	30,66%	55,19%
2066	8 564	4 745	2 642	30,85%	55,68%
2067	8 553	4 726	2 656	31,05%	56,19%
2068	8 543	4 708	2 669	31,25%	56,70%
2069	8 531	4 691	2 680	31,41%	57,12%
2070	8 519	4 675	2 690	31,58%	57,54%
2071	8 506	4 656	2 702	31,77%	58,04%
2072	8 492	4 633	2 717	32,00%	58,65%

* 15. életévüket betöltött, az öregségi nyugdíjkorhatárt még el nem ért személyek száma